

Direktoratet for
samfunnssikkerhet
og beredskap

TEMA

VEILEDER FOR TILSYN MED FARLIG STOFF

Versjon 2 – januar 2023

VEILEDER FOR TILSYN MED FARLIG STOFF

INNHold

1	INNLEDNING	6
2	HJEMMEL FOR TILSYN OG KONTROLLOMFANG	7
3	GJENNOMFØRING AV TILSYN	
3.1	Kartlegging og vurdering av risiko	7
3.2	FAST – anlegg og kart	8
3.3	Bruk av sikkerhetsdatablader for farlig stoff	15
4	KLASSIFISERING AV FARLIGE STOFFER	18
5	TIDLIGERE TILSYNSAKSJONER MED VEILEDNING	23
6	OFTTE STILTE SPØRSMÅL ANGÅENDE OPPBEVARING AV FARLIGE STOFFER	24
7	ENDRINGSLOGG	25

1. INNLEDNING

Kommunen er den primære tilsynsmyndigheten etter forskrift om håndtering av farlig stoff¹ § 23. Normalt er det brann- og redningsvesenet som utfører tilsyn på vegne av kommunene.

For å øke oppmerksomheten rundt denne type tilsyn, har Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) lagt til rette for årlige tilsynsaksjoner med farlig stoff siden 2012. Disse tilsynsaksjonene initieres og organiseres av DSB, og brannvesenet gjennomfører tilsynene. Veiledere og maler fra disse tilsynsaksjonene kan brukes ved gjennomføring av brannvesenets øvrige tilsyn med farlig stoff.

Hensikten med tilsyn er å forebygge ulykker med farlig stoff samt redusere konsekvensen av eventuelle ulykker. Dette gjøres ved å undersøke om virksomhetene etterlever regelverket. Tilsyn øker bevisstheten til virksomhetene om hvilke krav og regelverk som gjelder. Tilsyn er også en mulighet for brannvesenet til å få mer kunnskap og innsikt i ulike bransjer og anleggstyper.

Forskrift om håndtering av farlig stoff regulerer brannfarlig, reaksjonsfarlig og trykksatt stoff. Felles for disse stoffene er at de, ved utslipp under en uønsket hendelse, kan føre til store konsekvenser i tillegg til å vanskeliggjøre innsats og redningsarbeid.

Denne temaveilederen kan benyttes både ved tilsyn rettet direkte mot håndtering av farlige stoffer, eller tilsyn hvor farlig stoff kun er en del av et større tilsyn. For mer veiledning om tilsynsmetode og regelverksforståelse, se tilsynsveileder for §13 objekter. Hensikten med temaveilederen er å legge til rette for en lik og enhetlig bruk av tilsyn som virkemiddel på tvers av kommunegrensene. Dette vil igjen bidra til økt rettssikkerhet for tilsynsobjektet. Veilederen skal også gjøre det enklere for tilsynspersonell å finne informasjon og ressurser som kan benyttes i forberedelse, utførelse og oppfølging av tilsyn som involverer farlige stoffer.

Midlertidig versjon:

For å sikre en relevant og oppdatert veiledning, er DSB avhengig av innspill fra brann- og redningsvesenet som tilsynsmyndighet og bruker.

Veilederen benytter erfaringer og eksempler fra tilsynsaksjonen med farlig stoff, men DSB ønsker flere gode eksempler og invitere derfor til å sende eksempler inn til oss.

DSB arbeider parallelt med å få veilederen inn på en digital plattform. I påvente av plattform, har vi valgt å legge ut tilsyns-veilederen som et midlertidig dokument. Dette betyr at:

- Samme tekst vil forekomme flere steder i dokumentet og kan virke gjentakende.
- Oppsett kan virke noe ulogisk enkelte steder.
- Vi har fokusert på innholdet, og det gjenstår en del arbeid med å forbedre teksten.
- Det kan forekomme feil. Dersom det oppdages feil, ber vi om å bli gjort oppmerksom på det.
- Det blir gjort hyppige justeringer etter hvert som vi får innspill. Det er viktig å presisere at det er den versjonen som ligger ute på hjemmesiden til DSB som til enhver tid er gjeldende.

Vi kommer til å prioritere arbeidet med å videreutvikle tilsynsveilederen frem til vi har den endelige versjonen.

Innspill kan sendes til: frits.johansen@dsb.no

¹ Forskrift 8. juni 2009 om håndtering av brannfarlig, reaksjonsfarlig og trykksatt stoff samt utstyr og anlegg som benyttes ved håndteringen.

2. HJEMMEL FOR TILSYN OG KONTROLLOMFANG

Brann- og redningsvesenet er tilsynsmyndighet jf. brann- og eksplosjonsvernloven § 32

I følge denne bestemmelsen er kommunen lokal tilsynsmyndighet. Kommunestyret har det formelle ansvaret for at tilsyn blir gjennomført, men brann- og eksplosjonsvernloven § 11 første ledd bokstav b og c sier at det er brann- og redningsvesenet som skal gjennomføre tilsynsoppgavene.

Det skal føres tilsyn på de områder som er uttrykkelig spesifisert i brann- og eksplosjonsvernloven og forskrifter gitt i medhold av denne.

I forbindelse med tilsyn utført på anlegg med farlige stoffer gjelder i tillegg forskrift om håndtering av farlig stoff § 23.

3. GJENNOMFØRING AV TILSYN:

Veileder for brann- og redningsvesenets tilsyn med særskilte brannobjekt (§ 13)² kapittel 3 til 9, beskriver en metode for tilsyn med særskilte brannobjekter. Denne omfatter;

- kartlegging og prioritering av tilsyn
- planlegging av tilsyn med særskilte brannobjekt.
- gjennomføring av tilsyn
- rapportering i etterkant av tilsyn
- reaksjonsformer
- evaluering i etterkant av tilsyn

Den samme metoden gjelder også ved tilsyn med farlige stoffer. Kapittel 4.1–4.3 i denne veilederen beskriver forhold som gjelder spesifikt ved tilsyn som omfatter farlige stoffer.

I tillegg til metode for planlegging av tilsyn som gjelder for særskilte brannobjekter, vil bruk av databasen *FAST anlegg og kart* (Se kapittel om *FAST*) være et viktig verktøy for risikovurdering og planlegging av tilsyn. *FAST* viser oversikt over alt farlig stoff som er rapportert inn til DSB. Bruk av sikkerhetsdatablader for farlig stoff vil også være et viktig verktøy for å bli kjent med de aktuelle stoffene man vil møte ved et tilsyn. Bruk av sikkerhetsdatablad i tilsynssammenheng er nærmere beskrevet i kapittel 3.3.

3.1 KARTLEGGING OG VURDERING AV RISIKO

RISIKOVURDERING SOM GRUNNLAG FOR UTVELGELSE AV TILSYNSOBJEKTER

For å vurdere behov for tilsyn med anlegg og objekt som håndterer farlig stoff, og hvilke anlegg som skal prioriteres, skal det gjøres en risikovurdering.

VURDERING AV RISIKO

Punktene i listen under kan brukes ved utvelgelse av anlegg. For å vurdere farlig stoffanlegg mot hverandre, kan risiko for hvert av punktene under graderes lav, middels eller høy:

- Type farlig stoff (Farekategori).
- Mengde farlig stoff.
- Brannvesenets kjennskap til aktuelt farlig stoff (Er det et farlig stoff som brann- og redningsvesenet har lite erfaring med, kan et tilsyn være gunstig for å øke kompetanse).
- Konsekvens ved brann/uhell/utslipp av farlig stoff (herunder beliggenhet og nærhet til tredjeperson eller sårbare objekter som skoler og barnehager).
- Tid siden forrige tilsyn.
- Avvik fra tidligere tilsyn.
- Bekymringsmeldinger/tips/kjennskap til uhell.

² Kapittel 4, Veileder for brann- og redningsvesenets tilsyn med særskilte brannobjekt (§ 13)

I en kartleggingsfase kan det være objekter som stikker seg ut, og som brann- og redningsvesenet vurderer at det er spesielt viktig å føre tilsyn med.

Noen av de mest vanlige anleggene/objektene med farlig stoff er listet under. Det er laget egne tilsynsveiledere for noen av dem.

TYPE ANLEGG/OBJEKT	VANLIGE FARLIGE STOFFER VED ANLEGG/OBJEKT
Kjelanlegg	Damp og Trykksatt stoff (damp eller hetvann)
Drivstoffanlegg	Bensin, Diesel
Serveringssteder som bruker brannfarlig gass	Propan (LPG)
Kuldeanlegg med ammoniakk	Ammoniakk
Industrianlegg som forbruker brannfarlig gass	Brannfarlig gass kategori 1 og 2
Fyllanlegg for gassflasker for LPG	Propan (LPG)
Boligsameier forsynt med brannfarlig gass	Propan (LPG)
Lager med brannfarlig væske eller annet farlig stoff	Brannfarlig væske eller gass, oksiderende stoffer, etc.
Varehus med stykkgoodsoppevaring av farlig stoff	Brannfarlig væske eller gass, oksiderende stoffer, etc.

3.2 FAST – ANLEGG OG KART

FAST – HVOR FINNES FARLIG STOFF I DITT OMRÅDE

Forskrift om håndtering av farlig stoff krever at alle som oppbevarer farlig stoff over en viss mengde skal melde dette til DSB.

FAST – anlegg og kart inneholder informasjon som eier/bruker av anlegg har meldt inn til DSB. Mengdegrensen for å melde stoffet til DSB er satt i forskrift om håndtering av farlig stoff, vedlegg 2.

FAST – anlegg gir oversikt over hvilke stoffer som er lagret på anlegget, i hvilke mengder, om det er meldt inn uhell på anlegget og om DSB har gjennomført tilsyn.

FAST – kart viser anleggene plassert i kart. Kartvisningen inneholder også rørledninger for distribusjon av naturgass og transport av andre farlige stoffer.

Det vil være tilfeller der farlig stoff ikke er meldt inn til DSB og dermed ikke finnes i FAST. Bruk av lokalkunnskap er viktig i tillegg til FAST.

Et sjekkpunkt i tilsynsaksjonene er korrekt innmelding. Brann- og redningsvesenet kan pålegge eier/bruker å oppdatere innmeldingen eller melde inn farlig stoff dersom dette ikke er gjort. For brann- og redningsvesenet vil informasjonen i FAST først og fremst være nyttig ved prioritering og planlegging av tilsyn. Løsningen gir en god oversikt over beliggenheten av anleggene som er viktig informasjon i utvelgelse av tilsynsobjekter.

FAST er nyttig når brannvesenet skal:

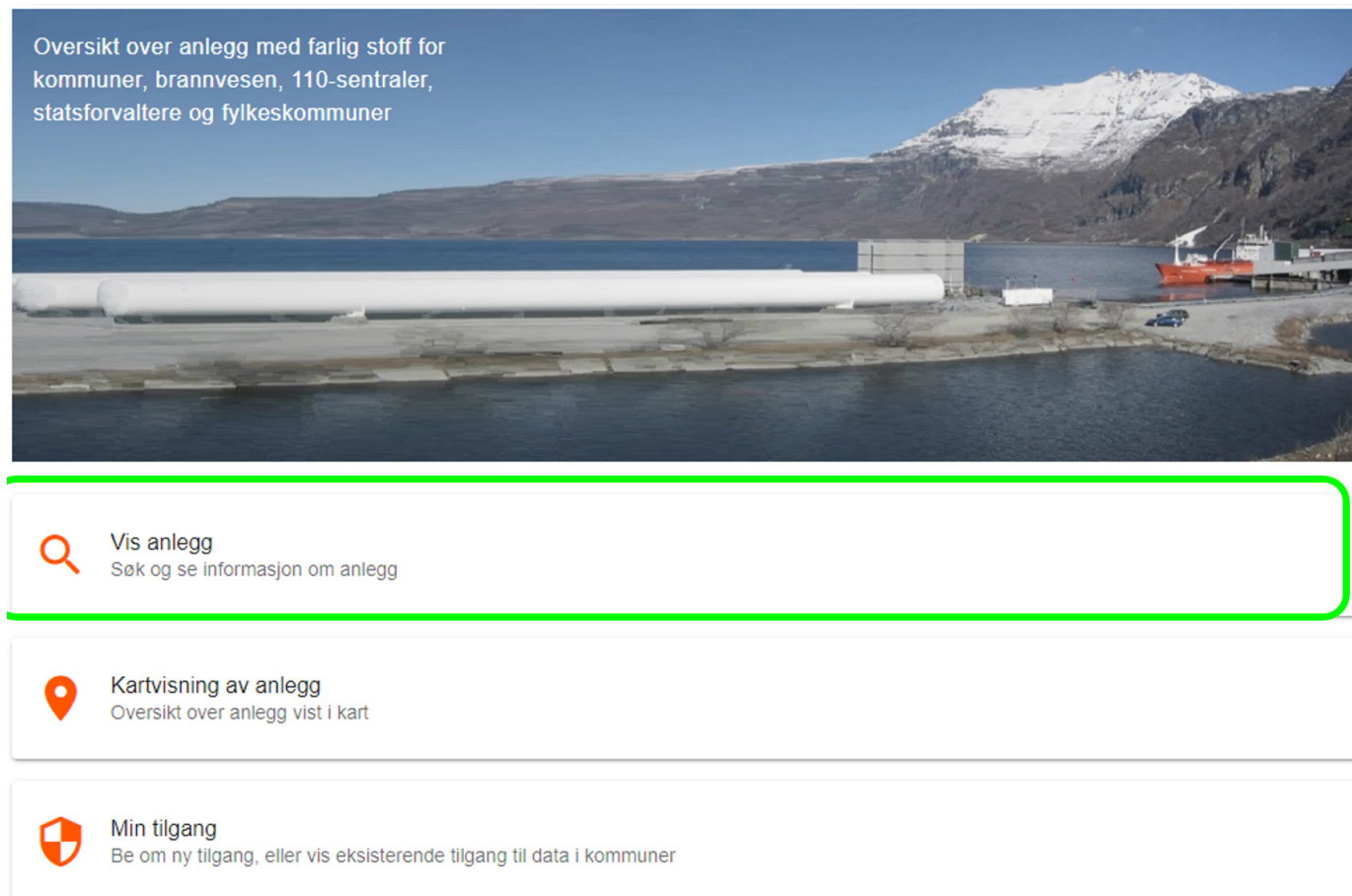
- søke opp et spesifikt objekt (i forbindelse med planlagt tilsyn)
  - Undersøke om det er meldt inn farlig stoff
  - Undersøke type farlig stoff og mengde
  - Undersøke om det er meldt inn uhell på anlegget
- få oversikt over innmeldt farlig stoff (i forbindelse med kartleggingsarbeid)
  - Oversikt over eget ansvarsområde i (**Kartvisning av anlegg**)
  - Tabellvisning der man kan liste opp innmeldt farlig stoff etter ulike kategorier (**Vis anlegg**)

HVORDAN SØKE I FAST

FAST inneholder informasjon om farlig stoff og eksplosivanlegg som er innmeldt til DSB. Brann- og redningsvesenet har lesetilgang til denne informasjonen og har ikke mulighet til å endre dataene.

1. Gå inn i FAST som ligger på fast.dsb.no.
2. Logg inn ved hjelp av ID-porten.
3. Velg «Vis anlegg».

Figur 1. Forside i FAST.

4. Legg inn søkekriterier. Man kan legge inn adressen, anleggsnavnet, postnummer eller poststed til tilsynsobjektet for å sjekke om det er meldt inn farlig stoff. Man kan også begrense søket med kategorier som «Område», «Anleggsenheter» og «Stoffgrupper».

Legg merke til at man kun vil se anlegg som tilhører det geografiske området, kommune(r), som virksomheten man representerer har tilgang til.

Tilgang til andre kommuner fås på etterspørsel under fanen «Min tilgang» i FAST, og tildeles ved tjenstlig behov.

Ingen søk gjennomført ennå

v Område

- Rogaland
- Troms og Finnmark
- Vestfold og Telemark

v Anleggsenheter

- Kjelanlegg
- Kuldeanlegg/varmepumpeanlegg
- Biogassanlegg
- Forbruksanlegg (f.eks. gassanlegg til bolig, gårdsbruk, industri etc)
- Fyllleanlegg for gass
- Drivstoffanlegg
- Tankanlegg
- Transportrørledning
- Lager
- Annen anleggsenhet

v Stoffgrupper

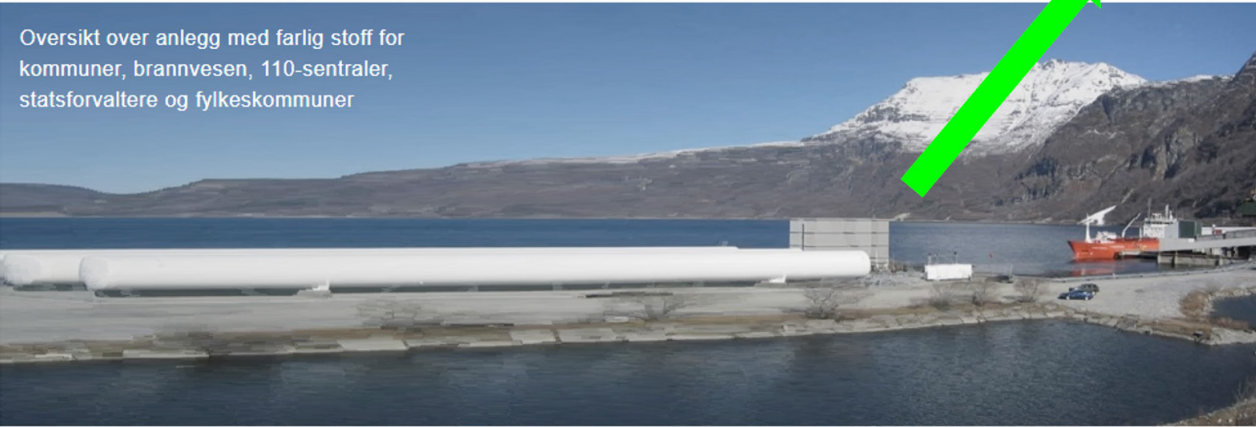
- Ammunisjon
- Andre stoffer
- Brannfarlig aerosolbeholder, kategori 1 og 2
- Brannfarlig gass, kategori 1 og 2

Figur 2. Oversikt over søkefunksjonen i FAST.

BRUKERVEILEDNING

I FAST er det lagt inn brukerveiledning for både kartvisning og tabell (Vis anlegg). Klikk på spørsmålsteget i øvre høyre hjørne i FAST, som anvist under, for å åpne brukerveiledning.

Oversikt over anlegg med farlig stoff for kommuner, brannvesen, 110-sentraler, statsforvaltere og fylkeskommuner

Vis hjelp for denne siden

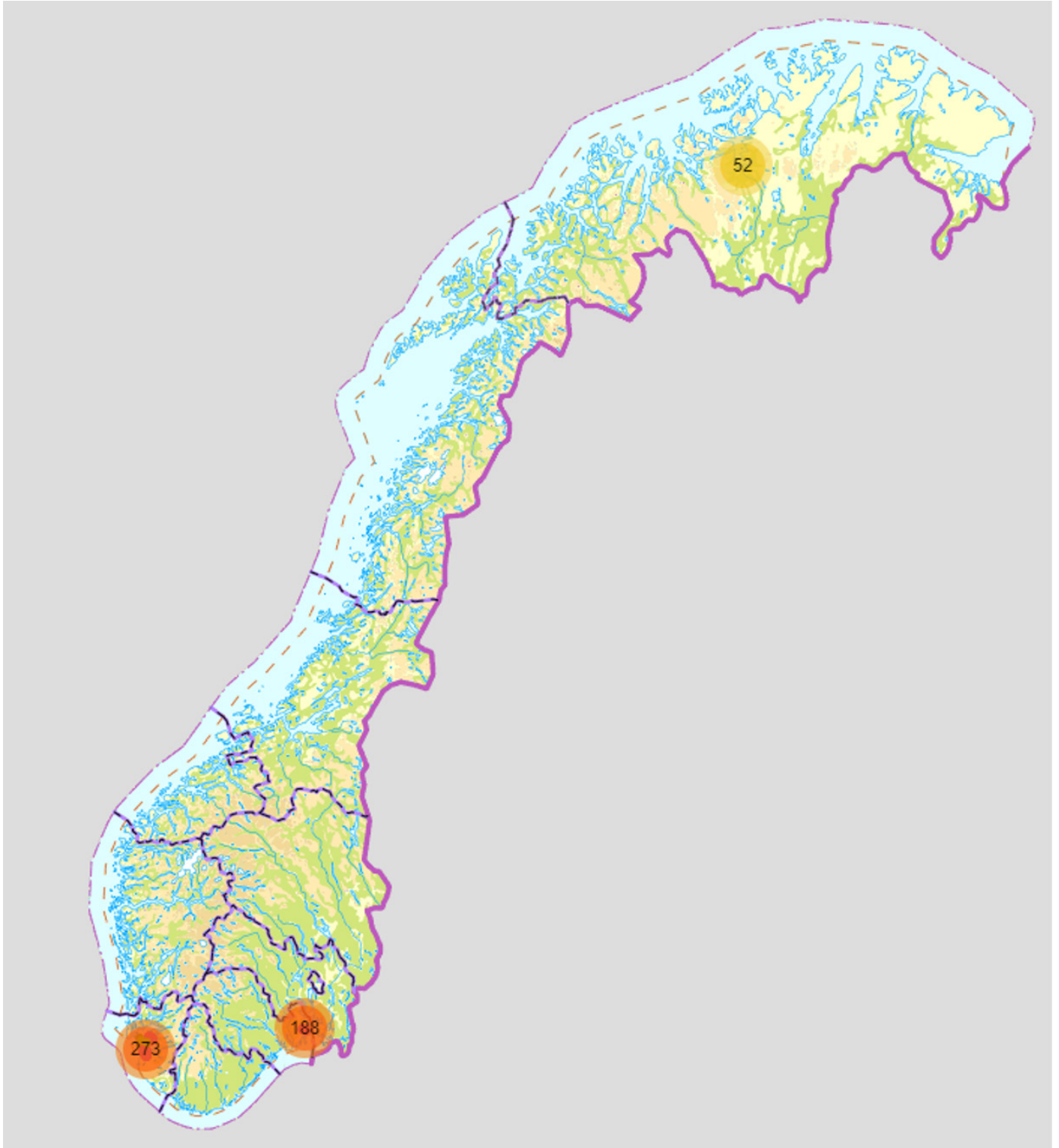
Vis anlegg

Søk og se informasjon om anlegg

Figur 3. Trykk på spørsmålsteget for å se hjelpetekst.

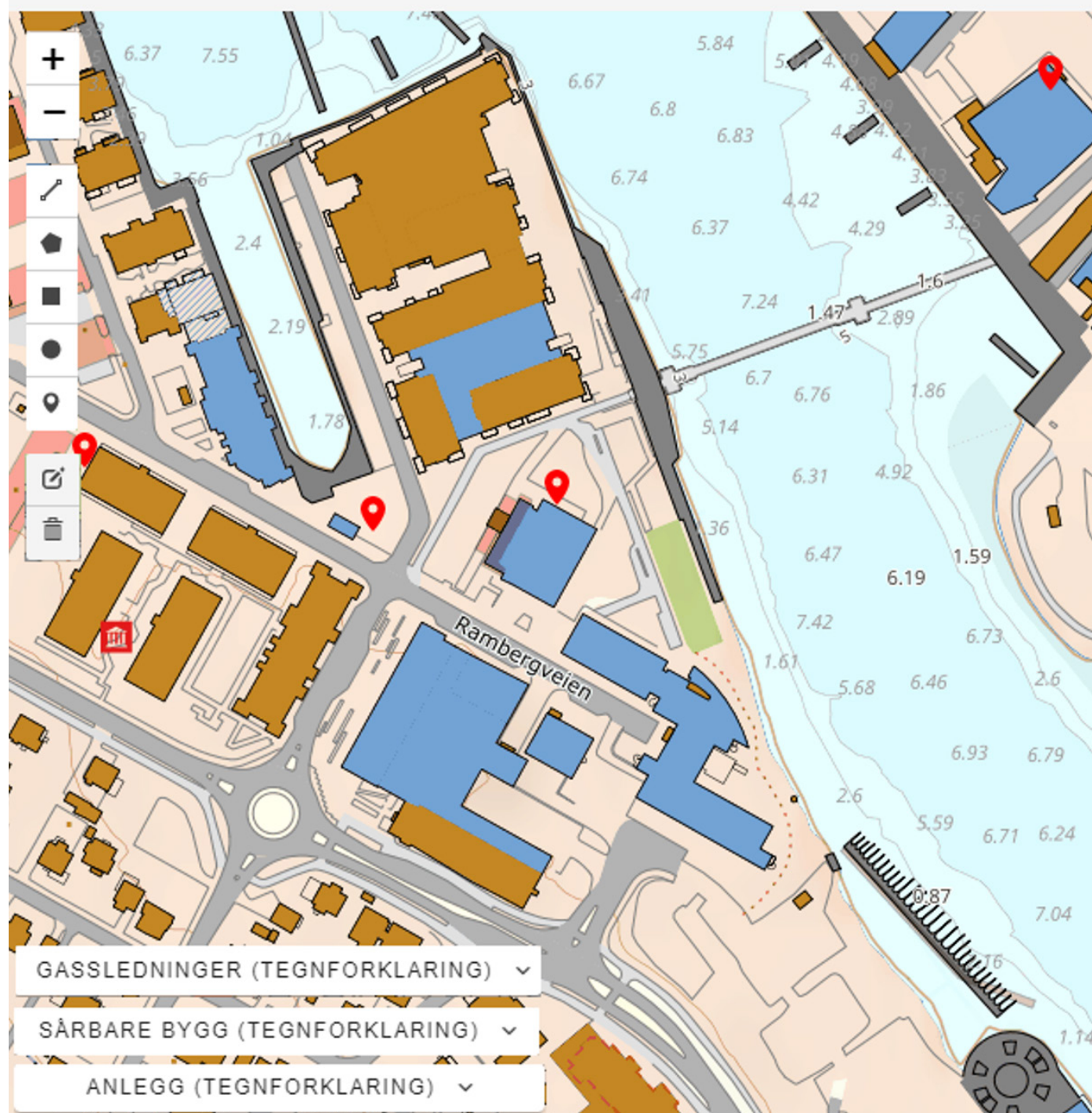
Ytterligere veiledning og informasjon om delegering av rettigheter i Altinn fås på <https://www.dsb.no/lover/farlige-stoffer/farlige-stoffer/informasjon/fast---anlegg-og-kart/>.

KARTVISNING AV ANLEGG

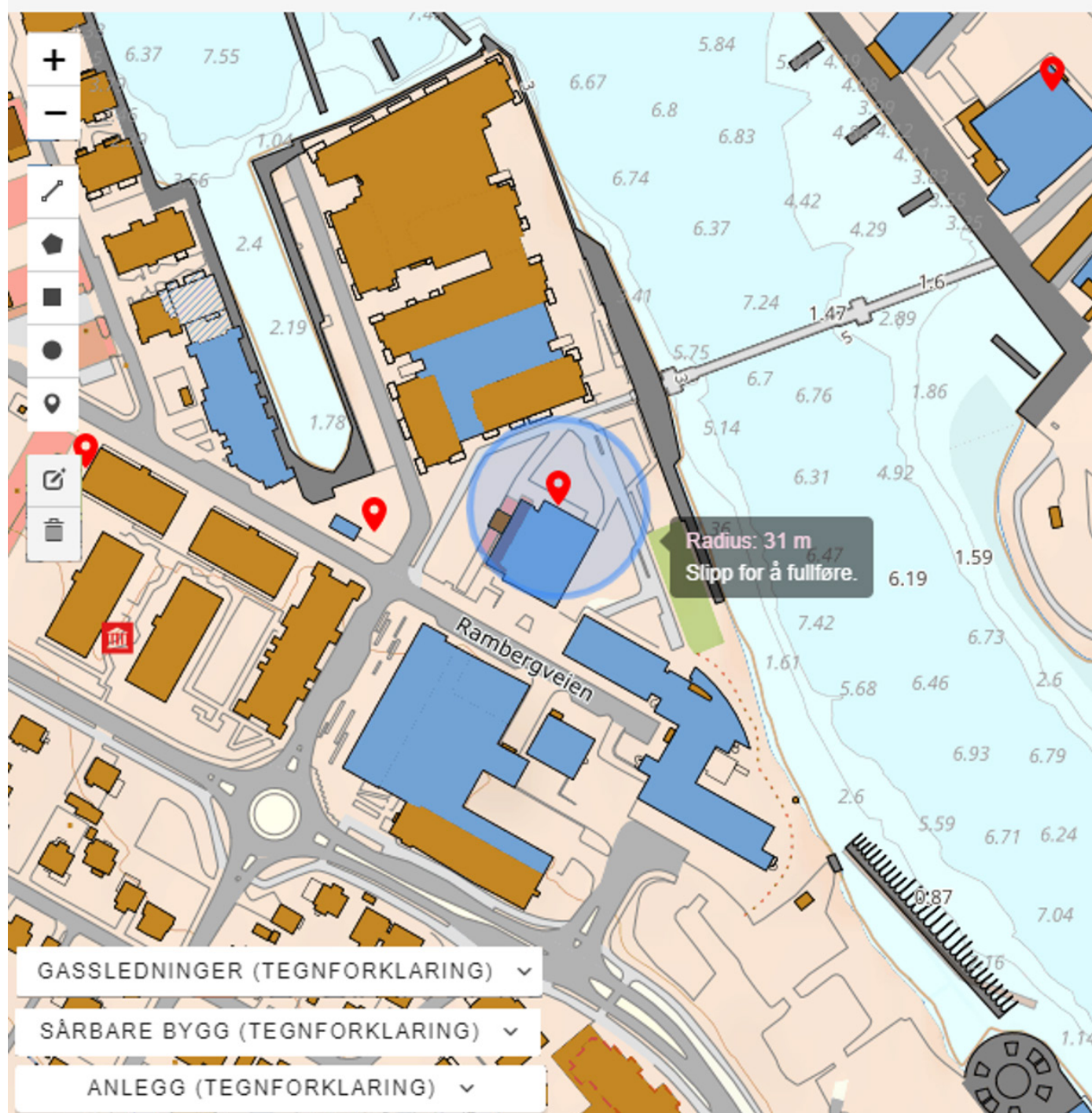

Figur 4. Norgeskart med oversikt over tilgjengelige anlegg for din virksomhet.

Figur 5. Kartet forstørret til å vise et begrenset område og farlig stoff-anlegg som er meldt inn til DSB i dette området.

Figur 6. Man kan tegne i kartet. Blant annet sirkel med radius og linjer for å måle avstand mellom to punkter.

63888
✕

Anleggsid

Organisasjonsnummer

📍

Adresse

3126 TØNSBERG
Postnummer/Poststed

👤

TØNSBERG AS

Klientnavn

Klients organisasjonsnummer

VIS ANLEGG

Figur 7. Ved å trykke på et anlegg får man informasjon om anlegget. «Vis anlegg» gir ytterligere informasjon.

TØNSBERG AS

Anleggsid: **63888**   Organisasjonsnummer: **3119 TØNSBERG**

Klient: **TØNSBERG AS**

Storulykkeforskrift: **Ikke berørt**

📍 VIS I KART

INFORMASJON ^

<p>Adresse</p> <p>Kommune</p> <p>Gnr/Bnr</p>	<p>Klient (eier)</p> <p style="text-align: right;">3119 TØNSBERG</p> <p>Klients organisasjonsnummer</p>
<p>Telefon</p> <p>Alt. telefon</p> <p>E-post</p>	<p>Kartposisjon (lokal)</p> <p style="text-align: right;">N: 6578555 Ø: 238097 UTM-sone: 33</p> <p>Kartposisjon (EUREF 89)</p> <p style="text-align: right;">N: 59.264620174820045 Ø: 10.40373053094903</p> <p>Stedfestingen er</p> <p style="text-align: right;">Eiendoms posisjon</p>

ANLEGGSENHETER v

STOFF PÅ ANLEGGET TOTALT v

TILSYN (Ingen data tilgjengelig) v

INNMELDING v

UHELLSMELDINGER (Ingen data tilgjengelig) v

Figur 8. Ved å trykke på de ulike fanene får man tilgang til informasjon som er meldt inn av eier av anlegget, samt uhellsmeldinger og om DSB har ført tilsyn med anlegget.

3.3 BRUK AV SIKKERHETSATABLADER FOR FARLIG STOFF

Virksomheter er pliktig til å ha sikkerhetsdatablad er tilgjengelig for alle farlige stoffer de håndterer. Dette er et krav som følger av forskrift om utførelse av arbeid.³ Selv om brann- og redningsvesenet ikke er tilsynsmyndighet etter denne forskriften og dermed ikke kan gi avvik relatert til sikkerhetsdatablad, er sikkerhetsdatabladene nyttige for gjennomføring av tilsynene. I sikkerhetsdatabladene er det for eksempel gitt informasjon om de viktigste faremomenter forbundet med stoffene, klassifisering og merking og håndtering hvis det oppstår en hendelse.

Databladene skal inneholde 16 obligatoriske punkter:

1. Identifikasjon av stoffet/stoffblandingen og av selskapet/foretaket.
2. **Fareidentifikasjon.**
3. Sammensetning/opplysninger om bestanddeler.
4. **Førstehjelpstiltak.**
5. **Brannsløkkingstiltak.**
6. **Tiltak ved utilsiktet utslipp.**
7. **Håndtering og lagring.**
8. Eksponeringskontroll / personlig verneutstyr.
9. Fysiske og kjemiske egenskaper.
10. Stabilitet og reaktivitet.
11. Toksikologiske opplysninger.
12. Økologiske opplysninger.
13. Sluttbehandling.
14. **Transportopplysninger.**
15. Opplysninger om regelverk.
16. Andre opplysninger.

Viktig for brann- og redningsvesenets tilsyn

Det er krav til at de som håndterer farlig stoff skal ha kompetanse (jf. forskrift om håndtering av farlig stoff § 7). Sikkerhetsdatablad er et godt utgangspunkt for å undersøke om en virksomhet har kompetanse på stoffet de håndterer. Er sikkerhetsdatablad tilgjengelig for de ansatte? Kjenner de til innholdet?. Merk, dersom en virksomhet ikke oppfyller alle anbefalinger fastsatt i sikkerhetsdatabladene, gir ikke lov eller forskrift nødvendigvis hjemmel for å gi avvik. Alle avvik skal hjemles i lov eller forskrift.

³ Forskrift om utførelse av arbeid, bruk av arbeidsutstyr og tilhørende tekniske krav (forskrift om utførelse av arbeid).

Tabell 1. Kolonne 1 angir referanse til punkt i sikkerhetsdatabladet, kolonne 2 gir eksempler på bruk. Tabellen er ment som hjelp til hvordan lese sikkerhetsdatablader.

<p>Punkt 2 – Fareidentifikasjon: Her angis stoffenes klassifisering og her kan man derfor avgjøre om stoffet er omfattet av forskriften (j.f. første kolonne i vedlegg 1 til forskriften)</p>	<p>AVSNITT 2: FAREIDENTIFIKASJON</p> <p>2.1 Klassifisering av stoffet eller stoffblandingen</p> <table border="1" data-bbox="710 488 1465 658"> <tr> <th colspan="2">Klassifisering (BESTEMMELSE (EC) nr 1272/2008)</th> </tr> <tr> <td>Brannfarlige gasser, Kategori 1 Inneholder gass under trykk</td> <td>H220: Ekstremt brannfarlig gass. H280: Kan eksplodere ved oppvarming</td> </tr> <tr> <th colspan="2">Klassifisering (67/548/EEC, 1999/45/EC)</th> </tr> <tr> <td>Ekstremt brannfarlig gass</td> <td>R12: Ekstremt brannfarlig gass F+</td> </tr> </table> <p>Viktigste skadevirkninger: Ekstremt brannfarlig gass. Inneholder gass under trykk, kan eksplodere ved oppvarming.</p>	Klassifisering (BESTEMMELSE (EC) nr 1272/2008)		Brannfarlige gasser, Kategori 1 Inneholder gass under trykk	H220: Ekstremt brannfarlig gass. H280: Kan eksplodere ved oppvarming	Klassifisering (67/548/EEC, 1999/45/EC)		Ekstremt brannfarlig gass	R12: Ekstremt brannfarlig gass F+																				
Klassifisering (BESTEMMELSE (EC) nr 1272/2008)																													
Brannfarlige gasser, Kategori 1 Inneholder gass under trykk	H220: Ekstremt brannfarlig gass. H280: Kan eksplodere ved oppvarming																												
Klassifisering (67/548/EEC, 1999/45/EC)																													
Ekstremt brannfarlig gass	R12: Ekstremt brannfarlig gass F+																												
<p>Punkt 2 – Fareidentifikasjon: Tabell s. 16, kapittel 4.2 – Klassifisering og merking i CLP Forordning (EC) Nr. 1272/2008, kan brukes for å identifisere farer.</p>	<table border="1" data-bbox="646 831 1492 1097"> <tr> <td rowspan="5">Brannfarlige gasser</td> <td rowspan="4">Kategori 1A</td> <td>Flam. Gas 1A</td> <td rowspan="4"></td> <td rowspan="4">Fare</td> <td>H220</td> <td>Ekstremt brannfarlig gass</td> </tr> <tr> <td>Pyr. Gas*</td> <td>H232</td> <td>Kan selvantenne ved kontakt med luft</td> </tr> <tr> <td>Chem. Unst. Gas A*</td> <td>H230</td> <td>Kan reagere eksplosivt også ved fravær av luft</td> </tr> <tr> <td>Chem. Unst. Gas B*</td> <td>H231</td> <td>Kan reagere eksplosivt også ved fravær av luft ved høyt trykk og eller høy temperatur</td> </tr> <tr> <td>Kategori 1B</td> <td>Flam. Gas 1B</td> <td></td> <td></td> <td>H221</td> <td>Brannfarlig gass</td> </tr> <tr> <td>Kategori 2</td> <td>Flam. Gas 2</td> <td>Intet piklogram</td> <td>Advarsel</td> <td>H221</td> <td>Brannfarlig gass</td> </tr> </table> <p>* En brannfarlig gass som også er kjemisk ustabil eller pyrofor skal dessuten klassifiseres for disse egenskapene.</p>	Brannfarlige gasser	Kategori 1A	Flam. Gas 1A		Fare	H220	Ekstremt brannfarlig gass	Pyr. Gas*	H232	Kan selvantenne ved kontakt med luft	Chem. Unst. Gas A*	H230	Kan reagere eksplosivt også ved fravær av luft	Chem. Unst. Gas B*	H231	Kan reagere eksplosivt også ved fravær av luft ved høyt trykk og eller høy temperatur	Kategori 1B	Flam. Gas 1B			H221	Brannfarlig gass	Kategori 2	Flam. Gas 2	Intet piklogram	Advarsel	H221	Brannfarlig gass
Brannfarlige gasser	Kategori 1A			Flam. Gas 1A				Fare	H220	Ekstremt brannfarlig gass																			
				Pyr. Gas*					H232	Kan selvantenne ved kontakt med luft																			
				Chem. Unst. Gas A*					H230	Kan reagere eksplosivt også ved fravær av luft																			
			Chem. Unst. Gas B*	H231	Kan reagere eksplosivt også ved fravær av luft ved høyt trykk og eller høy temperatur																								
	Kategori 1B	Flam. Gas 1B			H221	Brannfarlig gass																							
Kategori 2	Flam. Gas 2	Intet piklogram	Advarsel	H221	Brannfarlig gass																								
<p>Punkt 4 – Førstehjelpstiltak</p>	<table border="1" data-bbox="646 1115 1492 1283"> <tr> <td rowspan="4">Gasser under trykk ⁽¹⁾</td> <td>Komprimert gass</td> <td>Press. Gas (Comp.)</td> <td rowspan="4"></td> <td rowspan="4">Advarsel</td> <td>H280</td> <td>Inneholder gass under trykk; kan eksplodere ved oppvarming</td> </tr> <tr> <td>Flytende gass</td> <td>Press. Gas (Liq.)</td> <td>H280</td> <td>Inneholder gass under trykk; kan eksplodere ved oppvarming</td> </tr> <tr> <td>Nedkjølt flytende gass</td> <td>Press. Gas (Ref. Liq.)</td> <td>H281</td> <td>Inneholder nedkjølt gass; kan forårsake alvorlig forfrysninger</td> </tr> <tr> <td>Oppløst gass</td> <td>Press. Gas (Diss.)</td> <td>H280</td> <td>Inneholder gass under trykk; kan eksplodere ved oppvarming</td> </tr> </table> <p>⁽¹⁾ = Fareklassen „Gasser under trykk“ er inndelt i grupper, ikke i kategorier.</p>	Gasser under trykk ⁽¹⁾	Komprimert gass	Press. Gas (Comp.)		Advarsel	H280	Inneholder gass under trykk; kan eksplodere ved oppvarming	Flytende gass	Press. Gas (Liq.)	H280	Inneholder gass under trykk; kan eksplodere ved oppvarming	Nedkjølt flytende gass	Press. Gas (Ref. Liq.)	H281	Inneholder nedkjølt gass; kan forårsake alvorlig forfrysninger	Oppløst gass	Press. Gas (Diss.)	H280	Inneholder gass under trykk; kan eksplodere ved oppvarming									
Gasser under trykk ⁽¹⁾	Komprimert gass		Press. Gas (Comp.)				Advarsel	H280	Inneholder gass under trykk; kan eksplodere ved oppvarming																				
	Flytende gass		Press. Gas (Liq.)					H280	Inneholder gass under trykk; kan eksplodere ved oppvarming																				
	Nedkjølt flytende gass		Press. Gas (Ref. Liq.)					H281	Inneholder nedkjølt gass; kan forårsake alvorlig forfrysninger																				
	Oppløst gass	Press. Gas (Diss.)	H280		Inneholder gass under trykk; kan eksplodere ved oppvarming																								
<p>Punkt 5 – Brannsløkkingstiltak</p>	<p>Nyttig informasjon for brann- og redningsvesenet for mer kunnskap om stoffet.</p> <p>For noen stoffer eller stoffblandinger kan det være viktig å understreke at midler for å gi særskilt og øyeblikkelig behandling må være tilgjengelige på arbeidsplassen.</p> <p>Nyttig informasjon for brann- og redningsvesenet i forhold til risikoforståelse og til hvilke tiltak bedriften selv skal ha på plass.</p> <p>Kravene til sløkking av brann som er forårsaket av stoffet eller stoffblandingen eller er oppstått i dets/dens nærhet, skal angis, særlig</p> <ul style="list-style-type: none"> – egnede sløkkingsmidler, – sløkkingsmidler som av sikkerhetsmessige grunner ikke skal brukes, – særlige eksponeringsfarer som skyldes selve stoffet eller stoffblandingen, forbrenningsprodukter, gasser som utvikles under brannen, – særlig verneutstyr for brannsløkkingsmannskaper. 																												

<p>Punkt 6 – Tiltak ved utilsiktet utslipp</p>	<p>Nyttig informasjon for brann- og redningsvesenet i forhold til hvilke tiltak bedriften har på plass, og risikoforståelse.</p> <p>Avhengig av hvilket stoff eller hvilken stoffblanding det gjelder, kan det være nødvendig å gi opplysninger om personlige forholdsregler som:</p> <ul style="list-style-type: none"> – fjerning av antenningskilder, tiltak for tilstrekkelig ventilasjon/åndedrettsvern, kontroll med støv 						
<p>Punkt 7 – Håndtering og lagring, kan gi brannvesenet noen konkrete punkter å følge opp. Eksempel med propan: hvilke forholdsregler mot statisk elektrisitet er tatt? Er det tilstrekkelig ventilasjon? Er det lett synlig merking ihht. datablad?</p>	<p>AVSNITT 7: HÅNTERING OG LAGRING</p> <p>7.1 Forholdsregler for sikker håndtering Produktet oppbevares i lukkede rørsystem og tanker. Bruk bare godkjent utstyr og materiale. Røyking og åpen ild er forbudt. Tøm og spyl gjennom system før utrustning åpnes og/eller vedlikeholdes.</p> <p>Alt fast tilbehør, alle rør, ledninger og armaturer må være fri for olje, fett og andre oksiderende materiale (f.eks løsemidler).</p> <p>Ta forholdsregler mot statisk elektrisitet. Bruk gnistfritt verktøy og eksplosjonssikkert utstyr.</p> <p>Farlighetskriterier</p> <table border="1" data-bbox="699 629 1458 719"> <thead> <tr> <th>Kategori</th> <th>Mengdegrense for melding til DSB ihht Storulykkeforskriften, §6 og 7</th> <th>Mengdegrense for sikkerhetsrapport, §9, 11 og 12</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Gass, Propan 95</td> <td>50 tonn</td> <td>200 tonn</td> </tr> </tbody> </table> <p>7.2 Betingelser for sikker oppbevaring, herunder eventuelt inkompatibilitet Bruk kun godkjente produkter for verneutstyr og materiale. Lagres utomhus eller på et godt ventilt og tørt sted. Lagringsplassen beskyttes mot statisk elektrisitet og varme. Kontroll og vedlikehold av tankene samt øvrig utstyr krever spesialkompetanse og utføres etter godkjente rutiner. Lagringsplassen skal være utilgjengelig for barn. Området skal være korrekt merket.</p> <p>7.3 Spesielle bruksområder Ved bruk som drivgass for aerosol, er produktet ikke tilsatt luktmiddel.</p>	Kategori	Mengdegrense for melding til DSB ihht Storulykkeforskriften, §6 og 7	Mengdegrense for sikkerhetsrapport, §9, 11 og 12	Gass, Propan 95	50 tonn	200 tonn
Kategori	Mengdegrense for melding til DSB ihht Storulykkeforskriften, §6 og 7	Mengdegrense for sikkerhetsrapport, §9, 11 og 12					
Gass, Propan 95	50 tonn	200 tonn					
<p>Punkt 7 – Håndtering og lagring</p>	<p>Håndtering: Angir forholdsregler for sikker håndtering, herunder råd om tekniske tiltak som</p> <ul style="list-style-type: none"> – inneslutning, lokal og generell ventilasjon, tiltak for å hindre danning av svevestøv, støv eller for forebygging av brann, nødvendige tiltak for vern av miljøet (f.eks. bruk av filtre eller gassvaskere ved avtrekksventilasjon, bruk i et lukket rom , tiltak for oppsamling og fjerning av spill osv.) og eventuelle konkrete krav til eller regler for stoffet eller stoffblandingen (f.eks. framgangsmåter eller utstyr som er forbudt eller anbefalt), og gi om mulig en kort beskrivelse. <p>Lagring: Angir de vilkårene som er nødvendige for sikker lagring, som</p> <ul style="list-style-type: none"> – særlig utforming av lagringsrom eller -beholdere (herunder inneslutningsvegger og ventilasjon), uforlidelige materialer, lagringsforhold (temperatur- og fuktighetsgrense/-område, lys, inert gass osv.), elektrisk spesialutstyr og forebygging av statisk elektrisitet. Om relevant skal det gis veiledning om mengdebegrensinger etter lagringsforhold. Angi særlig eventuelle særlige krav, som materialtype brukt i emballasje/beholdere for stoffet eller stoff-blanding. 						
<p>Punkt 14 – Transportopplysninger</p>	<p>Skal angi relevante transportopplysninger for kjemikalie. Gir UN-nummer og riktig transportklassifisering. For mer info se:</p> <p>Håndbok for nødetatene: https://www.dsbinfo.no/DSBno/2016/Andre/Haandbokfornodetatene/</p> <p>Merking av farlig gods: https://www.dsb.no/globalassets/dokumenter/farlige-stoffer-npf/transport-av-farlig-gods/faresedler_september_2012.pdf</p>						

4. KLASSIFISERING AV FARLIGE STOFFER

Forskrift om håndtering av farlig stoff regulerer brannfarlig, reaksjonsfarlig og trykksatt stoff. Felles for disse stoffene er at de kan føre til store konsekvenser ved et utslipp og vanskeliggjøre redningsarbeidet.

Noen eksempler på farlig stoff er listet i tabellen under.

Eksplosiver og pyroteknikk er ikke regulert av forskrift om håndtering av farlig stoff og er dermed ikke omtalt nærmere i denne veilederen.

FARLIG STOFF – KLASSIFISERING		
Stoff	Primær fare	Kategori
Bensin	Brannfarlig væske	Kategori 1
Etanol	Brannfarlig væske	Kategori 2
Parafin	Brannfarlig væske	Kategori 3
LPG - Flytende petroleumsgasser (Butan, Propan)	Brannfarlig gass	Kategori 1
LNG - Flytende naturgass (primært metan)	Brannfarlig gass	Kategori 1
Acetylen	Brannfarlig gass	Kategori 1
Hydrogen	Brannfarlig gass	Kategori 1
Ammoniakk	Giftig gass	Kategori 3
Klor	Giftig gass	Kategori 2
Svoveldioksid	Giftig gass	Kategori 3
Oksygen	Oksiderende gass	Kategori 1

Et farlig stoff kan være klassifisert med flere farer. For eksempel er det er en rekke farer forbundet med ammoniakk. Ammoniakk er både giftig og brannfarlig. Disse **farene er regulert av forskrift om håndtering av farlig stoff**. Ammoniakk er også klassifisert som akutt farlig for vannmiljøet. Denne faren er derimot **ikke** omfattet av forskrift om håndtering av farlig stoff.

AMMONIAKK		
Brannfarlig gass	Kategori 2	H221
Giftig gass	Kategori 3	H331
Akutt fare for vannmiljøet*	kategori 1	H400

Hvordan farlig stoff er merket og klassifisert følger av forskrift om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger (CLP-forskriften). I tillegg til klassifisering, angir H-setninger farer forbundet med stoffet.

Tabellen på neste side viser klassifisering og merking av stoffer.

Klassifisering og merking i CLP Forordning (EC) Nr. 1272/2008

Fysiske farer

Klassifisering			Merking			
-klasse	Fare -kategori	Forkortelse klassifisering (uten H-setn)	Piktogram, Kode*	Varselord	Kode*	Faresetning Tekst
Eksplorative varer	Ustabile eksplosive varer	Unst. Expl.	 GHS01	Fare	H200	Ustabile eksplosive varer
	Undergruppe 1.1	Expl. 1.1			H201	Eksplorative varer; fare for masseeksplasjon
	Undergruppe 1.2	Expl. 1.2			H202	Eksplorative varer; stor fare for utkast av fragmenter
	Undergruppe 1.3	Expl. 1.3			H203	Eksplorative varer; fare for brann, trykkbølge eller utkast av fragmenter
	Undergruppe 1.4	Expl. 1.4	Intet piktogram	Fare	H204	Fare for brann eller utkast av fragmenter
	Undergruppe 1.5	Expl. 1.5			H205	Fare for masseeksplasjon ved brann
	Undergruppe 1.6	Expl. 1.6			-	-
Brannfarlige gasser	Kategori 1A	Flam. Gas 1A	 GHS02	Fare	H220	Ekstremt brannfarlig gass
		Pyr. Gas*			H232	Kan selvantenne ved kontakt med luft
		Chem. Unst. Gas A*			H230	Kan reagere eksplosivt også ved fravær av luft
		Chem. Unst. Gas B*			H231	Kan reagere eksplosivt også ved fravær av luft ved høyt trykk og eller høy temperatur
	Kategori 1B	Flam. Gas 1B	Intet piktogram	Advarsel	H221	Brannfarlig gass
	Kategori 2	Flam. Gas 2			H221	Brannfarlig gass
	*En brannfarlig gass som også er kjemisk ustabil eller pyrofor skal dessuten klassifiseres for disse egenskapene.					
Aerosoler	Kategori 1	Aerosol 1	 GHS02	Fare	H222 H229	Ekstremt brannfarlig aerosol. Beholder under trykk: Kan eksplodere ved oppvarming
	Kategori 2	Aerosol 2			Advarsel	H223 H229
	Kategori 3	Aerosol 3	Intet piktogram	Advarsel	H229	Beholder under trykk: Kan eksplodere ved oppvarming
Oksiderende gasser	Kategori 1	Ox. Gas 1	 GHS03	Fare	H270	Kan forårsake eller forsterke brann; oksiderende
Gasser under trykk ⁽¹⁾	Komprimert gass	Press. Gas (Comp.)	 GHS04	Advarsel	H280	Inneholder gass under trykk; kan eksplodere ved oppvarming
	Flytende gass	Press. Gas (Liq.)			H280	Inneholder gass under trykk; kan eksplodere ved oppvarming
	Nedkjølt flytende gass	Press. Gas (Ref. Liq.)			H281	Inneholder nedkjølt gass; kan forårsake alvorlig forfrysninger
	Oppløst gass	Press. Gas (Diss.)			H280	Inneholder gass under trykk; kan eksplodere ved oppvarming
⁽¹⁾ = Fareklassen „Gasser under trykk“ er inndelt i grupper, ikke i kategorier.						
Brannfarlige væsker	Kategori 1	Flam. Liq. 1	 GHS02	Fare	H224	Ekstremt brannfarlig væske og damp
	Kategori 2	Flam. Liq. 2			H225	Meget brannfarlig væske og damp
	Kategori 3	Flam. Liq. 3		Advarsel	H226	Brannfarlig væske og damp
Brannfarlige faste stoffer	Kategori 1	Flam. Sol. 1	GHS02	Fare	H228	Brannfarlig fast stoff
	Kategori 2	Flam. Sol. 2		Advarsel		

Selvreaktive stoffer og stoffblandinger ⁽²⁾	Type A	Self-react. A	 GHS01	Fare	H240	Eksplisjonsfarlig ved oppvarming	
		Org. Perox. A					
	Type B	Self-react. B	 GHS01 + GHS02	Fare	H241	Brann- eller eksplisjonsfarlig ved oppvarming	
		Org. Perox. B					
	Organiske peroksidier ⁽²⁾	Type C og D	Self-react. CD	 GHS02	Fare	H242	Brannfarlig ved oppvarming
			Org. Perox. CD				
Type E og F		Self-react. EF	Advarsel				
		Org. Perox. EF					
Type G		Self-react. G Org. Perox. G	Intet piktogram		Intet varselord		
⁽²⁾ = To separate fareklasser som har samme kategorier (derfor er de slått sammen her).							
Selvantennende væsker	Kategori 1	Pyr. Liq. 1	 GHS02	Fare	H250	Selvantenner ved kontakt med luft	
Selvantennende faste stoffer	Kategori 1	Pyr. Sol. 1		Fare	H251	Selvoppfhetende; kan selvantenne	
Selvoppfhetende stoffer og stoffblandinger	Kategori 1	Self-heat. 1		Advarsel	H252	Selvoppfhetende i store mengder; kan selvantenne	
	Kategori 2	Self-heat. 2		Fare	H260	Ved kontakt med vann utvikles brannfarlige gasser som kan selvantenne	
Stoffer eller stoffblandinger som ved kontakt med vann utvikler brannfarlige gasser	Kategori 1	Water-react. 1	Fare	H261	Ved kontakt med vann utvikles brannfarlige gasser		
	Kategori 2	Water-react. 2	Fare	H261	Ved kontakt med vann utvikles brannfarlige gasser		
	Kategori 3	Water-react. 3	Advarsel				
Oksiderende væsker ⁽²⁾	Kategori 1	Ox. Liq. 1	 GHS03	Fare	H271	Kan forårsake brann eller eksplisjon; sterkt oksiderende	
		Ox. Sol. 1					
	Kategori 2	Ox. Liq. 2		Fare	H272	Kan forsterke brann; oksiderende	
		Ox. Sol. 2					
Oksiderende faste stoffer ⁽²⁾	Kategori 3	Ox. Liq. 3	Advarsel				
		Ox. Sol. 3					
⁽²⁾ = To separate fareklasser som har samme kategorier (derfor er de slått sammen her).							
Etsende for metaller	Kategori 1	Met. Corr. 1	 GHS05	Advarsel	H290	Kan være etsende for metaller	
Desensiterte eksplisiver	Kategori 1	Desen. Expl. 1	 GHS02	Fare	H206	Fare for brann, trykkbølge eller utkast av fragmenter; økt risiko for eksplisjon dersom desensibiliseringsmiddelet reduseres	
	Kategori 2	Desen. Expl. 2			H207	Fare for brann eller utkast av fragmenter; økt risiko for eksplisjon dersom desensibiliseringsmiddelet reduseres	
	Kategori 3	Desen. Expl. 3		Advarsel	H207	Fare for brann eller utkast av fragmenter; økt risiko for eksplisjon dersom desensibiliseringsmiddelet reduseres	
	Kategori 4	Desen. Expl. 4		H208	Brannfare; økt risiko for eksplisjon dersom desensibiliseringsmiddelet reduseres		

Helse- og miljøfarer

Klassifisering			Merking			
-klasse	Fare -kategori	Forkortelse klassifisering (uten H-setn)	Piktogram, Kode*	Varselord	Faresetning	
					Kode*	Tekst
Akutt giftighet	Kategori 1	Acute Tox. 1	 GHS06	Fare	H300	Dødelig ved svelging
	Kategori 2	Acute Tox. 2			H310	Dødelig ved hudkontakt
	Kategori 3	Acute Tox. 3			H330	Dødelig ved innånding
			H301		Giftig ved svelging	
	Kategori 4	Acute Tox. 4	 GHS07		H311	Giftig ved hudkontakt
					H331	Giftig ved innånding
H302	Farlig ved svelging					
Etsende/irriterende for huden	Kategori 1 Underkategori 1A Underkategori 1B Underkategori 1C	Skin Corr. 1A Skin Corr. 1B Skin Corr. 1C	 GHS05	Fare	H314	Gir alvorlige etseskader på hud og øyne
	Kategori 2	Skin Irrit. 2	 GHS07	Advarsel	H315	Irriterer huden
Alvorlig øyeskade/ øyeirritasjon	Kategori 1	Eye Dam. 1	 GHS05	Fare	H318	Gir alvorlig øyeskade
	Kategori 2	Eye Irrit. 2	 GHS07	Advarsel	H319	Gir alvorlig øyeirritasjon
Sensibiliserende ved innånding eller hudkontakt	Åndedretts- sensibilisering Kategori 1 Underkategori 1A Underkategori 1B	Resp. Sens. 1/1A/1B	 GHS08	Fare	H334	Kan gi allergi eller astmasymptomer eller pustevansker ved innånding
	Hudsensibilisering Kategori 1 Underkategori 1A Underkategori 1B	Skin Sens. 1/1A/1B	 GHS07	Advarsel	H317	Kan utløse en allergisk hudreaksjon
Kjønnscelle- mutagenitet	Kategori 1A Kategori 1B	Muta. 1A Muta. 1B		Fare	H340	Kan forårsake genetiske skader ⁽³⁾
	Kategori 2	Muta. 2		Advarsel	H341	Mistenkes for å kunne forårsake genetiske skader ⁽³⁾
Kreftframkallende egenskaper	Kategori 1A Kategori 1B	Carc. 1A Carc. 1B	 GHS08	Fare	H350 H350i	Kan forårsake kreft ⁽³⁾ Kan forårsake kreft ved innånding
	Kategori 2	Carc. 2		Advarsel	H351	Mistenkes for å kunne forårsake kreft ⁽³⁾

⁽³⁾ = Angi eksponeringsvei dersom det med sikkerhet er fastslått at ingen andre eksponeringsveier er årsak til faren

Reproduksjons- toksisitet	Kategori 1A	Repr. 1A	 GHS08	Fare	H360 ⁽⁴⁾	Kan skade forplantningsevnen eller gi fosterskader
	Kategori 1B	Repr. 1B			H360F ⁽⁵⁾	Kan skade forplantningsevnen.
					H360D ⁽⁵⁾	Kan gi fosterskader
					H360FD ⁽⁵⁾	Kan skade forplantningsevnen. Kan gi fosterskader.
	Kategori 2	Repr. 2			H360Fd ⁽⁵⁾	Kan skade forplantningsevnen. Mistenkes for å kunne gi fosterskader.
H360Df ⁽⁵⁾			Kan gi fosterskader. Mistenkes for å kunne skade forplantningsevnen.			
H361 ⁽⁴⁾			Mistenkes for å kunne skade forplantningsevnen eller gi fosterskader			
Tilleggskategori: virkninger på eller via amming	Lact.	Intet piktogram	Intet varselord	H361f ⁽⁵⁾	Mistenkes for å kunne skade forplantningsevnen.	
				H361d ⁽⁵⁾	Mistenkes for å kunne gi fosterskader.	
				H361fd ⁽⁵⁾	Mistenkes for å kunne skade forplantningsevnen. Mistenkes for å kunne gi fosterskader.	
⁽⁴⁾ = (Angi særlige virkninger dersom disse er kjent) (Angi eksponeringsvei dersom det med sikkerhet er fastslått at ingen andre eksponeringsveier er årsak til faren); ⁽⁵⁾ F = Fruktbarhet, D = Utvikling (små bokstaver f, d = mistenkt virkning)						
Spesifikk målorgantoksisitet – enkelt- eksponering	Kategori 1	STOT SE 1	 GHS08	Fare	H370	Forårsaker organskader ⁽⁶⁾ ⁽⁷⁾
	Kategori 2	STOT SE 2		Advarsel	H371	Kan forårsake organskader ⁽⁶⁾ ⁽⁷⁾
	Kategori 3	STOT SE 3	 GHS07	Advarsel	H335	Kan forårsake irritasjon av luftveiene
H336					Kan forårsake dødsighet eller svimmelhet	
Spesifikk målorgantoksisitet – gjentatt eksponering	Kategori 1	STOT RE 1	 GHS08	Fare	H372	Forårsaker organskader ⁽⁶⁾ ved langvarig eller gjentatt eksponering ⁽⁷⁾
	Kategori 2	STOT RE 2		Advarsel	H373	Kan forårsake organskader ⁽⁶⁾ ved langvarig eller gjentatt eksponering. ⁽⁷⁾
⁽⁶⁾ = (eller angi alle organer som påvirkes dersom disse er kjent) ⁽⁷⁾ = (Angi eksponeringsvei dersom det med sikkerhet er fastslått at ingen andre eksponeringsveier er årsak til faren)						
Aspirasjonsfare	Kategori 1	Asp. Tox. 1	 GHS08	Fare	H304	Kan være dødelig ved svelging om det kommer ned i luftveiene
Farlig for vannmiljøet	Akutt kategori 1	Aquatic Acute 1	 GHS09	Advarsel	H400	Meget giftig for liv i vann
	Kronisk kategori 1	Aquatic Chronic 1			H410	Meget giftig, med langtidsvirkning, for liv i vann
	Kronisk kategori 2	Aquatic Chronic 2	Intet varselord	H411	Giftig, med langtidsvirkning, for liv i vann	
	Kronisk kategori 3	Aquatic Chronic 3		Intet varselord	H412	Skadelig, med langtidsvirkning, for liv i vann
Kronisk kategori 4	Aquatic Chronic 4	H413	Kan forårsake skadelige langtidsvirkninger for liv i vann			
Farlig for ozonlaget	Kategori 1	Ozone	 GHS07	Advarsel	H420	Skader folkehelsen og miljøet ved å ødelegge ozon i øvre del av atmosfæren

Klassifisering er en vurdering av fysiske farer, helsefarer og miljøfarer i forhold til kriteriene i CLP. Farene er inndelt i fareklasser.

Mer informasjon om regelverket for klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger (CLP): www.miljodirektoratet.no/clp

Merking er formidling av faren til et stoff eller en stoffblanding og skal angis på etikett og i sikkerhetsdatablad.

Versjon 4.0 oppdatert til og med 12. ATP

* = Koden til farepiktogrammene og H-setningene skal ikke angis ved merking

www.arbeidstilsynet.no

www.dsb.no

www.miljodirektoratet.no

Figur 9. <https://www.dsb.no/contentassets/884f309e142c4e04b4304c502028d621/clpplakat.pdf>

5. TIDLIGERE TILSYNSAKSJONER MED VEILEDNING

ÅR - TILSYNSAKSJON	TYPE OBJEKTER	SPESIELLE FORHOLD	LENKE
2022 – Kuldeanlegg med ammoniakk	Ishaller, industri (f.eks. håndtering/konservering av fersk mat)	Videreføring av tilsynsaksjon fra 2016 etter en økning i innmeldte anlegg og hendelser.	2022
2021 – Lager med ammoniumnitrat Kjelanlegg for damp- og hetevannsystemer	Gjødsellagre • Forhandler • Sluttbruker Næringsmiddelindustri, sykehus, kraftproduksjon mm.	Eksplisivproduksjon Krav til kompetansebevis for drift av kjeler	2021
2019 – Overgrunns drivstoffanlegg med bensin og diesel til motor-kjøretøy Containerstasjoner (flyttbare bensinstasjoner)	Næring/industriområder		2019
2018 – Serveringssteder som bruker brannfarlig gass	Serveringssteder	Videreføring fra 2017	2018
2017 – Restauranter som bruker brannfarlig gass	Serveringssteder	Mange anlegg fremkommer ikke i FAST pga mengde – nødvendig med lokal kunnskap og gode forarbeider	2017
2016 – Kuldeanlegg med ammoniakk og fyllanlegg for gassflasker for LPG.	Ishaller, industri (f.eks. håndtering/konservering av fersk mat)		2016
2015 – Industrianlegg som forbruker brannfarlig gass	Produksjonsvirksomheter, bakerier, vaskerier, engroshandel, bilverksteder m.m.	Ikke privateide anlegg Videreføring av deler av aksjon fra 2014	2015
2014 – Boligselskap forsynt med brannfarlig gass fra fast rørnett med tank og distribusjonsnett, og industrianlegg som forbruker brannfarlig gass	Boligselskaper/sameier	Ansvarsfordeling	2014
2013 – Boligselskap forsynt med brannfarlig gass fra fast rørnett med tank.			2013
2012 – Boligselskap forsynt med brannfarlig gass fra fast rørnett og kuldeanlegg med ammoniakk (pilotprosjekt i Troms, Finnmark, Telemark og Aust-Agder)			

6. OFTE STILTE SPØRSMÅL ANGÅENDE OPPBEVARING AV FARLIGE STOFFER

Dette kapitlet vil ta for seg ofte stilte spørsmål som brann- og redningsvesenet møter ved tilsyn som omfatter farlige stoffer. Kapitlet vil oppdateres etter innspill og tilbakemeldinger, og listen vil bli mer utfyllende over tid.

SPØRSMÅL	SVAR	HENVISNING
Hvor mye farlig stoff kan jeg ha i butikken min?	<p>Største anbefalte mengder av brannfarlig stoff i salgslokaler beregnes ut fra tilgjengelige arealer. I tillegg må andre forhold, som ventilasjon, annen type lagring, type lokaler osv også inngå i vurderingen.</p> <p>Veiledning til innendørs lagring av stykk-gods og tabell over anbefalt største mengde i salgslokale er beskrevet i temaveiledning om oppbevaring av farlig stoff.</p>	Temaveiledning om oppbevaring av farlig stoff, kapittel 3 – 15.3.
Kan jeg ha gassgrill på terrassen i leilighet?	<p>Ja, dersom man viser aktsomhet og opptrer på en slik måte at brann, eksplosjon og annen ulykke forebygges.</p> <p>Hvis det oppbevares brannfarlig gass eller væske i mange av boenhetene i et borettslag eller boligsameie, skal eier (styret) foreta en samlet risikovurdering. Borettslag, boligsameie el. kan ha vedtekter som gjør at det ikke er tillatt å oppbevare brannfarlig gass eller væske i boenheten eller på balkong.</p>	Temaveiledning om bruk av farlig stoff, del 1, kap. 6.
Kan jeg lagre farlig stoff i felles parkeringsanlegg?	<p>Oppbevaring av farlig stoff i felles garasjeanlegg tilhørende et borettslag, boligsameie el. vil normalt måtte vurderes etter de regler som gjelder for virksomheter, med krav om risikovurdering og at det må iverksettes tiltak i tråd med risikovurderingen. Det kan imidlertid ikke oppbevares brannfarlig gass under terreng.</p>	Temaveiledning om bruk av farlig stoff, del 1, kap. 6.

7. ENDRINGSLOGG

VERSJON NR.	DATO FOR ENDRING	HVA SOM ER ENDRET	HVEM SOM HAR ENDRET
1	06.01.2023	<ul style="list-style-type: none"> - Ny veiledning for FAST - Oppdatert informasjon tilsynsaksjoner - Nye illustrasjoner	Frits Johansen

Direktoratet for
samfunnssikkerhet
og beredskap

DSB
Rambergveien 9
Postboks 2014
3103 Tønsberg

Tlf: 33 41 25 00

postmottak@dsb.no
www.dsb.no

